

Słów kilka o mistrzu polskiej komedii w 220. rocznicę urodzin

W 1793 roku w Surochowie przyszedł na świat jeden z największych pisarzy i dramaturgów naszego narodu - Aleksander Fredro. W wieku czterech lat przeniósł się wraz ze swoją rodziną do Beńkowej Wiszni. Jego edukacją zajmowali się rodzice. Nigdy nie uczęszczał do żadnej państwowej szkoły. W 1806 roku w jego życiu wydarzyła się okrutna tragedia - jego matka zginęła tragicznie w pożarze. Wydarzenie to nakłoniło Jacka hrabiego Fredrę, ojca piętnastoletniego Aleksandra, do wyjazdu do Lwowa.

W 1809 roku literat zaangażował się w walkę w sprawie wolności Polski - wstąpił do oddziałów Napoleona, w których uczestniczył do abdykacji francuskiego cesarza w 1815 roku. Rozpoczął od zaciągnięcia się w wieku 16 lat do armii powstałego Księstwa Warszawskiego, by w 1812 roku

Za swoje osiągnięcia w trakcie tej wyprawy otrzymał Złoty Krzyż Virtuti Militari. Nie poprzestał wyłącznie na tym wojskowym odznaczeniu.

W 1814 roku, pełniąc od dwóch lat funkcję oficera ordynansowego w sztabie cesarza, otrzymał Krzyż Legii Honorowej. Po upadku cesarstwa Napoleona Bonaparte, Aleksander Fredro skupił się na działalności edukacyjnej i intelektualnej. Od 1817 roku starał się o rękę Zofii Jabłońskiej, która

ostatecznie przyjęła zaloty młodego Fredry po jedenastu latach i w 1828 roku postanowiła wyjść za komediopisarza. Urodziła mu córkę i syna. Również w tym roku odziedziczył Fredro majątek po swoim ojcu, którym zarządzał wyjątkowo sprawnie. Jego syn również był komediopisarzem, chociaż nie mógł się pochwalić takim talentem, jak jego ojciec.

Edukacyjna działalność Aleksandra Fredry rozpoczęła się w roku 1829, kiedy to stał się on członkiem Towarzystwa

Przyjaciół Nauk. Jego praca na rzecz społeczeństwa została kilkakrotnie doceniona. W 1839 roku otrzymał Honorowe Obywatelstwo Miasta Lwowa, w 1848 roku, w trakcie powstania, był członkiem Rady Narodowej, a w roku 1861 stał się posłem do Sejmu Krajowego, w którym starał się między innymi o budowę pierwszej linii kolejowej w Galicji. Od 1873 roku stał się również członkiem Akademii Umiejętności.

Oliwia Bąk kl. 2b

pojawili się już w wieku XV. Aleksander Fredro miał 8 rodzeństwa. Surochów, w którym pisarz przyszedł na świat to niegdyś miejscowość nieopodal Przemyśla, a dziś dzielnica tego miasta. Wnuk Aleksandra Fredry, generał Stanisław Szeptycki, po plebiscycie na Górnym Śląsku, od 1922 r. dowodził oddziałami Wojska Polskiego, zajmującymi przyznaną Polsce część Śląska.

Dominika Biernat

Dorobek literacki Aleksandra Fredry

KOMEDIE:

Pan Geldhab
Zemsta
Śluby panięskie, czyli magnetyzm serca
Damy i huzary
Pan Jowialski
Dożywocie
Cudzoziemszczyzna
Wielki człowiek do małych interesów
Rewolwer

BAJKI:

Paweł i Gawęł
Małpa w kąpieli Osiołkowi w żłoby dano
Trzeba by

Koguty

To oczywiście nie wszystkie tytuły. Aleksander Fredro ma na swym koncie wiele innych tekstów, które nie są tak popularne i trudno je spotkać na rynku księgarskim lub w zbiorach bibliotek. Twórczość komediopisarza stanowi ironiczny komentarz skierowany w ludzką głupotę, zabobonność oraz zarozumiałość.

Oliwia Bąk

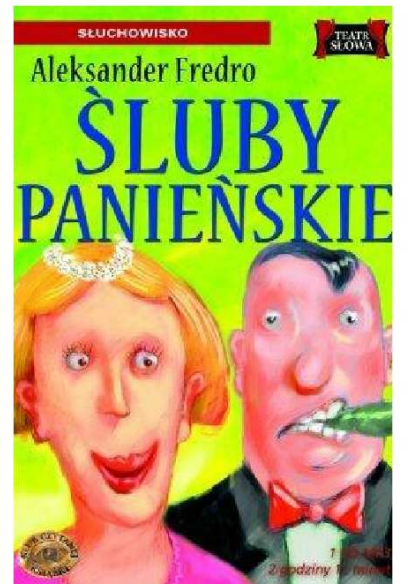
Czy wiecie, że.....

Aleksander Fredro:
Dzieciństwo i młodość spędził w galicyjskiej prowincji niedaleko Lwowa. Naukę pobierał od domowych nauczycieli. Nigdy nie uczęszczał do szkół publicznych. Podczas odwrotu spod Moskwy chorował na tyfus. Po abdykacji Napoleona powrócił w rodzinne strony, zamieszkał w majątku

Beńkowa Wisznia. Był honorowym obywatelem Lwowa. Ze względu na twórczość komediową był oskarżony przez część współczesnej mu krytyki o brak patriotyzmu i postawy obywatelskiej. Był wielkim patriotą. Dobro kraju leżało mu bardzo na sercu i wiele dla ojczyzny uczynił, działając społecznie. Chociaż sztuki Fredry były bardzo dobrze przyjmowane

przez publiczność teatralną, pisarz nie mógł znaleźć na nie wydawcy.

Rodzina Fredrów pochodziła ze Śląska. Był to ród rycerski i szlachecki, herbu Bończa. W księgach wieczystych pierwsze wzmianki o nim

Jak to z Zemstą było?

Hrabia Aleksander Fredro, choć o miłości pisał wiele i nie zawsze były to teksty przykładowe, to na swą wielką miłość czekał bardzo długo, bo aż 10 lat. Było to tak. Znakomity komediopisarz ułokował swe uczucia w kobiecie pięknej, aczkolwiek zameźnej. Była to Zofia Jabłonowska - Skarbkowa. Fredro jej także nie był obojętny. Postanowili, że mimo wszystko będą razem. Było to możliwe, ponieważ wybranka Fredry była bezdzietna i mogła uzyskać rozwód kościelny. Tak też się stało. Wszystkie formalności trwały jednak całą dekadę. Fredro był cierpliwy i czekał. Gdy los szczęśliwie połączył już tych dwoje na wieki i mogli cieszyć się swym szczęściem, młody małżonek zwiedzając zamek w Odrzykoniu, który żona jego otrzymała w posagu, odnalazł akta pewnego procesu sądowego. Studiując je wnikliwie, poznał historię która niezwykle go zainteresowała i postanowił ją wykorzystać. Co tak bardzo zaintrygowało naszego hrabiego? Otóż odnalazł Fredro w dokumentach owych historię XVII-wiecznego sporu pomiędzy dwoma właścicielami zamku: Piotrem Firlejem i Janem Skotnickim. Ponieważ obaj mieszkali w zamku i nie pałali wobec siebie sympatią, dokuczali sobie notorycznie. Ciągłe dochodziło między nimi do zatargów i awantur. Ponieważ jednak, nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło, spór ów także zakończył się happyendem. Wojewodzie Firlej pojął za żonę kasztelanek Skotnicką, a skłócenie sąsiedzi pogodzili się. Historia ta tak spodobała się Fredrze, że postanowił ją uczynić osnową swej, najpopularniejszej dziś, komedii, której nadał bardzo sugestywny tytuł: "Zemsta". I pomyśleć, że gdyby nasz Hrabia nie szperał w starociach w 1829 roku, dziś tysiące gimnazjalistów nie musiałyby czytać jego dramatu, a nie jest to łatwa lektura, oj nie...

Magdalena Gładysz

Niby komedia, a jednak uczy!

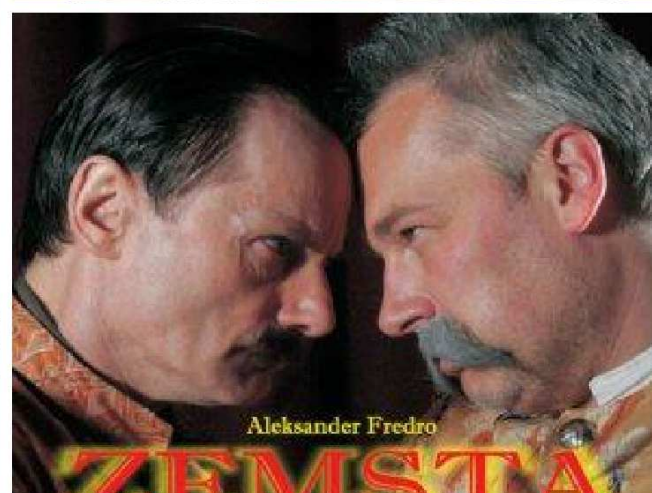
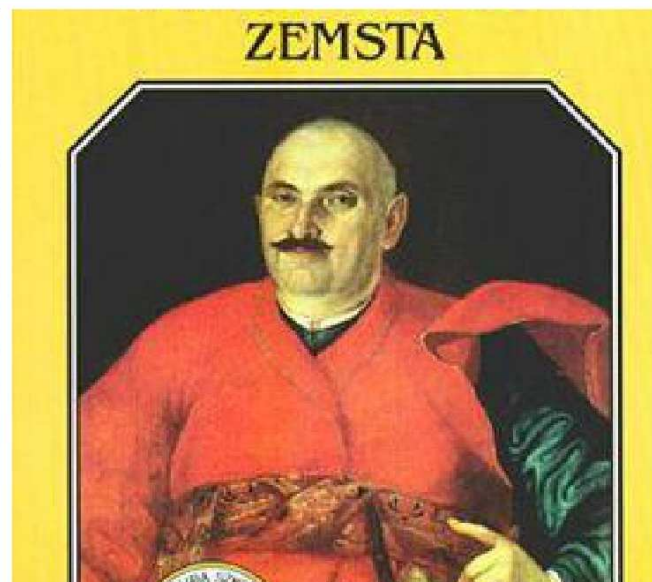
W 2002 roku weszła do kin, najbardziej chyba od tego czasu znana ekranizacja, najpopularniejszej komedii Aleksandra Fredry, czyli Zemsty. Niełatwego zadania przeniesienia kultowego tekstu na ekran podjął się sam Andrzej Wajda. Do współpracy reżyser zaprosił całą plejadę gwiazd polskiego aktorstwa. Nazwiska: Janusz Gajos (Cześnik Raptusiewicz), Andrzej Seweryn (Rejent Milczek), Daniel Olbrychski (Dyndalski), Katarzyna Figura (Podstolina), Roman Polański (Papkin), Agata Buzek (Klara), Rafał Królikowski (Wacław), mówią same za siebie i zapowiadają doskonale widowisko na najwyższym poziomie. Tak też jest. Postaci te zachwyciły mnie swą grą. O czym jest Zemsta? To historia dwu antagonistów o zupełnie odmiennych charakterach. Cześnik Raptusiewicz i Rejent Milczek od zawsze walczą ze sobą o mur między dwiema połowami zamku, których

są właścicielami. Hrabia Aleksander Fredro nie byłby sobą, gdyby nie wplótł do swego znakomitego tekstu wątku miłosnego. Synowica Cześnika, Klara zakochana jest na zabój w synu Rejenta, Wacławie. Młodzi sądzą oczywiście, że ich małżeństwo nigdy nie dojdzie do skutku ze względu na nienawiść wobec siebie Cześnika i Rejenta.

Jednak mistrz intrygi, Fredro, tak kieruje losami postaci, iż wszystko zdarzyć się może. Czy Klarze i Wacławowi pisane jest wspólne szczęście? Czy Podstolina zrealizuje swe misterne plany? Czy Papkinowi potrzebny jest testament? Wszystkiego dowiecie się, oglądając film. Moją uwagę szczególnie zwróciła charakterystyka. Waldemar

Pokromski, bo on jest jej twórcą stworzył doskonale, choć ostry i niemalże karykaturalny wizerunek każdego z bohaterów. Dzięki jego pracy postaci stały się jeszcze bardziej komiczne i wyraziste. Film warto z pewnością obejrzeć również z tego prozaicznego względu, iż Zemsta to lektura obowiązkowa w gimnazjum, a film zdecydowanie łatwiej

zrozumieć, niż pisaną staropolszczyzną książkę. w postaciach Cześnika, Rejenta i wielu innych z łatwością odnajdziemy typy ludzkie, które spotkać można także dziś. Jest to bowiem tekst ponadczasowy i uniwersalny. Gorąco polecam obejrzenie Zemsty ze względu na bardzo ciekawy pomysł na ekranizację i możliwość

odnalezienia tam sytuacji nam całkiem bliskich, bo czyż nie często spotykamy kłócących się sąsiadów? Filmu nie zobaczymy już w kinach, lecz na płytach DVD jest dostępny.

Paulina Wrześniok

Aleksander Fredro w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej pragnie złożyć hołd wielkiemu komediopisarzowi Aleksandrowi Fredrze, którego śmiech szczery, uczciwy, samorodny, rodzinny ratował Polaków w dobie niewoli i do dzisiaj zachował wedle słów Stanisława

Koźmiana (wybitnego dyrektora teatru krakowskiego w latach 1871-1885) prawdę, życie, świeżość i jakiś niezrównany urok nieśmiertelności. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 220-lecie urodzin Aleksandra Fredry czci pamięć wybitnego autora Zemsty, Ślubów

Panieńskich, Dożywocia, Pana Jowialskiego i wielu innych komedii, które stanowią fundament polskiej tradycji teatralnej. Zarazem wspiera próby nowego odczytania (...) tej twórczości. Oby mowa polska żywiła się wciąż Wierszem Fredrowskim, a Polacy pamiętali o przesłaniu

autora w zakończeniu Zemsty: *Mocium panie, z nami zgoda. Zgoda! Zgoda! Tak jest, zgoda, A Bóg wtedy rękę poda.*

(fragment projektu uchwały w sprawie uczczenia pamięci A. Fredry w 220. rocznicę urodzin)

O twórczości hrabiego Aleksandra Fredry opinii kilka.

Uwielbienie swoje dla rzeczy pięknych wyrażał zazwyczaj ogólnikowo, posługując się tylko przytoczeniami, ale nie dowodząc ich piękności na podstawie jakiejś zasady; usterki natomiast, przez siebie wykazywane, umiał zazwyczaj motywować dobrze.

http://www.archive.org/stream/dziejekrytykili02chmigoog/dziejekrytykili02chmigoog_djvu.txt

Nazwiska polskie nie są tym samym, co charaktery polskie; kilka osób, kilka scen narodowych nie rozleją barwy narodowej na wiersze czterech tomów; paszтет przysłów, bez związku z charakterami i z całością dzieła jest tylko słownikiem przysłów; miłosna strona narodu jest to rys kosmopolityczny a to jest właśnie wszystko, co ma stanowić polskość komedii Fredra [celowy błąd w odmianie nazwiska], ale cnoty, wady śmieszności, charaktery pojedyncze, fizjonomia ogólna, zgoła cokolwiek tworzy pomniki prawdziwie narodowej indywidualności, tego na próżno byś tam szukał.

Seweryn Goszczyński :http://pl.wikipedia.org/wiki/Seweryn_Goszczy%C5%84ski

Zdarzają się i tacy, którzy słysząc nazwisko Fredro,

zapytają "kto to?"

Wystarczy jednak włączyć komputer i wpisać to nazwisko, a wszystko staje się jasne. No bo kto nie zna *Pawła i Gawła* czy *Małpy w kąpielu*?

Może niektóre utwory Fredry nie były zrozumiałe inne nie były.. hmm grzeczne, ale jedne i drugie miały zarówno

swoich zwolenników jak i przeciwników.

Z czasem utwory Aleksandra Fredry stały się cenione nie tylko w Polsce, ale także w świecie, a obecnie każdy chyba teatr w kraju ma w swoim repertuarze choć jedną komedię komediopisarza wszech czasów. Więc i Ty powinieneś je znać.

Ania Wojdan

Tadeusz Żeleński Boy wyraził swój sprzeciw wobec ukazywania Fredry jako pisarza - patrioty ukazującego piękno Polski szlacheckiej, w czym widział poważne

niebezpieczeństwa natury ideowej. Na drodze wnikliwej analizy utworów wykazał, że świat autora "Męża i żony" daleki jest od wszelkich cnót patriotycznych i obyczajowych. Jednak nie zgadzał się także

na interpretację Fredry jako kogoś, kto w pełni świadomie poddawał świat szlachecki ostrej i bezwzględnej krytyce. Na takie stanowisko, zdaniem Boya, nie pozwalały kreacje komediowe.

Paweł Kozioł o Tadeuszu Żeleńskim Boy na temat A. Fredro

Na przestrzeni wieków różnie wypowiedano się na temat twórczości Aleksandra Fredry. Niektórzy mówili, że nie patrzył na sprawy narodowe, ale w pewnym momencie życia przeżył

nagłą przemianę i ludzie zaczęli doceniać jego twórczość np. Tadeusz Żeleński- Boy pisze o nim tak: "szat nad ojczyzną nie rozdzierał, bo on nią był; najgłębiej może, bo bezwiednie".

Moim zdaniem, żeby zrozumieć literaturę Aleksandra Fredry trzeba się w nią uważnie wczytać. Nie każdemu ona się podoba. Niejeden z nas oburza się, iż *Zemsta* to lektura obowiązkowa, bo "przecież tego się nie da czytać", bo język niezrozumiały itd.

Spotkanie ze znawcą twórczości Aleksandra Fredry,

Panem Bogdanem Kasprowiczem

W ramach edukacyjnego projektu gimnazjalnego, 24 maja, mieliśmy zaszczyt gościć w naszej klasie pana Bogdana Kasprowicza. Prawnik z wykształcenia, a zamiłowaniem artysta i miłośnik Lwowa w bardzo interesujący sposób opowiadał nam o życiu i twórczości

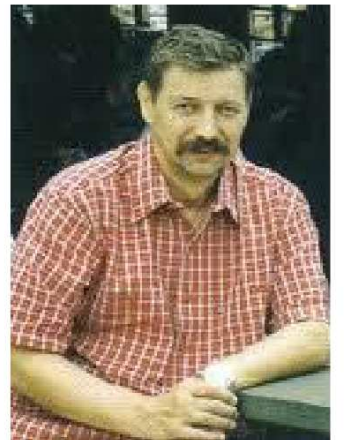
hrabiego Aleksandra Fredry. Dowiedzieliśmy się rzeczy, które niełatwo znaleźć w podręczniku do języka polskiego. Okazało się np., iż rodzina naszego najznakomitszego komediopisarza pochodzi właśnie ze Śląska. Nie wiedzieliśmy również, iż imię Papkin pojawiające się w *Zemście* jest najprawdopodob-

niej pochodzenia ormiańskiego. Pan Kasprowicz bardzo interesująco opowiadał o genezie "Zemsty" oraz o związkach dramaturga ze Lwowem. Duży nacisk prelegent położył na fakt, iż Aleksander Fredro był prawdziwym patriotą, co wyrażało się przede wszystkim w

jego pracy społecznej na wielu polach działania. Bardzo ciekawym momentem wykładu była recytacja przez Pana Kasprowicza, bajki *Paweł i Gawł* w gwarze śląskiej. Punktem kulminacyjnym zaś zaprezentowanie przez jego autorstwa napisanej dla teatryku

lwowskiego. Wszyscy słuchali z zapartym tchem i nagrodzili występ gromkimi brawami. To była naprawdę niezwykła lekcja literatury. Mamy nadzieję, że jeszcze kiedyś taka nam się zdarzy.

Oliwia Bąk

Fredro powiedział...

"Nie ma większej radości dla głupiego, jak znaleźć głupszego od siebie."

"Przyjaciół kochamy dla ich wad, bo lubimy, gdy ktoś też ma wady."

"Z kobietą nie ma żartów - w miłości, czy w gniewie

Co myśli, nikt nie zgadnie; co robi, nikt nie wie"

"Niejeden wielki człowiek, stojąc przed lustrem, zobaczy oszusta"

"Literaturze zdałby się bardzo hamulec; czy nie można by naznaczyć pewnych nagród dla tych, którzy najmniej

arkuszy wydrukują."

"Nie ludzie nami rządzą, lecz własne słabości"

"Nim się odezwiesz, pomyśl pierwej nieco, bo często słowa jakby z worka lecą."

"Niech się dzieje wola Nieba!

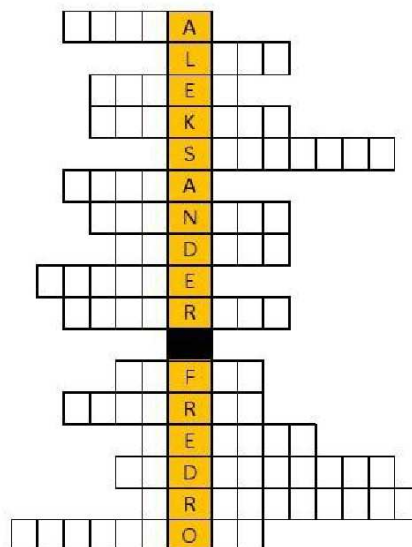
Z nią się zawsze zgadzać trzeba."

" Znam dobrze mężczyzn, ten ród krokodyli."

"Ludzie ze szkodą, gonią za modą."

"Że nikt ci nie powie, żeś głupi, przez to mądrym nie jesteś. "

"Milczenie jest skarbem polityki."

- Imię córki Fredrów.
- Gdzie przeniósł się Aleksander Fredro po śmierci matki?
- Virtuti Militari, otrzymał go za udział w kampanii Moskiewskiej.
- Gdzie pochowano Aleksandra Fredrę?
- Gdzie urodził się Aleksander Fredro?
- Zmarł 15 1876 r.
- Dokąd emigrował Fredro wraz z rodziną?
- Jak nazywa się stryj Gustawa w komedii A. Fredry pt. „Śluby panięskie”?
- Gdzie zmarł? (podaj miejsce śmierci w miejscowniku)
- Aleksander Fredro został oznaczony Legią ?
- Imię żony Aleksandra?
- Kim z zawodu była córka Fredrów?
- Najbardziej znana komedia Fredry?
- Jak nazywała się trzykrotna wdowa występująca w komedii pt. „Zemsta”?
- W 1822 r. A. Fredro otrzymał tytuł ?
- Skąd pochodziła żona Aleksandra?

Dzieła hrabiego Aleksandra Fredry w różnych odstonach

wybrała Magdalena Bartoszek

